



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tutuklu ve hükümlü kadınlara yönelik, gözaltından cezaevi süreci ve mahkûmiyet sürecine kadar gerekli yasal düzenlemelerin kadınların ihtiyaçlarına göre toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde düzenlenmesi kadın olmalarından kaynaklı gerekli fiziki şartların ve uygulamaların kadına yönelik şiddeti ortadan kaldıracak şekilde revize edilmesi gerekmektedir. Cezaevlerinde yaşanan kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonunun kurulması için gereğini arz ve teklif ederim.

Nuran Akın
Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Kadınlara yönelik şiddet evde, sokakta, işte, okulda yaşamın her alanında hız kesmeden devam etmektedir. Sadece geçtiğimiz şubat ayında kadın cinayetleri platformu verilerine göre 23 kadın öldürüldü, 21 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Her alanda olduğu gibi kadına yönelik şiddet cezaevlerinde de en şiddetli şekli ile uygulanmaktadır. Gözaltına alınan, tutuklanan, mahkum edilen binlerce kadın cezaevi görevlileri veya güvenlik görevlileri tarafından taciz edildiği ve istismara uğradığı binlerce kez basına ve insan hakları heyetlerinin inceleme raporlarına yansımıştır.

Ayrıca cezaevleri hapis cezalarının infazında, mevzuat, fiziki mekanlar ve uygulama bakımından kadın mahpusların, kadın olmaktan kaynaklı farklı sorunlarının olabileceği kabullenilmemiştir. 5275 sayılı yasanın 2.maddesinde cezaların infazında cinsiyet ayrımı yapılmamasını düzenlemiştir. Kanunda pozitif ayrımcılık bağlamında da olsa kadınlara yönelik özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle tüm kapalı ve açık ceza infaz kurumlarında uygulanan kurallar cinsiyet ayrımı yapılmaksızın kadın tutuklu ve hükümlüler içinde geçerlidir. Bu uygulamalar cezaevlerinde kalan kadınların aleyhinedir; çünkü kadınların kadın ve anne olarak cezalarının infazları süresinde farklı yaşam alanlarına ihtiyaçları vardır.

Uluslararası antlaşmaların çoğunda kadınlara yönelik düzenlemeler yer almaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde (10 Aralık 1948) yer alan insan hakları, Avrupa Konseyi'nin İnsan Hakları ve Temel özgürlükleri Korumaya ilişkin 4 Kasım 1950 tarihli sözleşmesinde yer

alan insan hakları, Medeni ve Siyasal Hakları Uluslar arası Anlaşması'nda (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1966) düzenlenen insan hakları, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumak ve Geliştirmek için yayımlanan bildiri, İşkencenin ve Başka Zalimce İnsanlık Dışı ve Onur Kırıcı Davranış, ya da Cezaya Karsı Sözleşme,

1980 yılında Caracas'ta toplanan Suçun önlenmesi ve Suçluların Bakımı üzerine 6. Birleşmiş Milletler Kongresi Kararları ve Caracas Deklarasyon ilkeleri "kadınlara eşit ve iyi muamele" konusunda somut kararlar alınırken göz önünde tutulmalıdır.

Bununla birlikte yine kadın suçluluğunun kadınlara yönelik şiddet ile bağlantısı cezaevi isleyişi açısından da göz önüne alınmalıdır.

Kadın cezaevlerinde çalışanlara Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitiminin verilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra cezaevi yöneticilerinin toplum bilimcilerden oluşması ve ceza infaz memurlarının mesleki eğitim formasyonuna sahip olması gerekmektedir.

Fakat ne yazık ki Türkiye cezaevlerinde binlerce tutuklu ve hükümlü kadın her gün tacize cinsel istismara maruz kalmaktadır. Ülkede Adalet Bakanlığının 2018 verilerine göre 2018 -2021 yılları arasında 763 çocuk anneleri cezaevlerinde olduğu için özgürlüklerinden mahrum kalmışlardır. Bu da kadına yönelik şiddetin bir başka boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cezaevlerinde kadınlara özel yasalar ve yaşam alanları bir yana bugün onlarca kadın hasta mahpusun cezaevlerinde yaşam hakları ihlal edilmektedir. Başta Aysel Tuğluk olmak üzere onlarca ağır hasta tutsağın infaz ertelemeleri yapılmamaktadır.

Tutuklu ve hükümlü kadınlara yönelik, gözaltından cezaevi süreci ve mahkûmiyet sürecine kadar gerekli yasal düzenlemelerin kadınların ihtiyaçlarına göre toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde düzenlenmesi kadın olmalarından kaynaklı gerekli fiziki şartların ve uygulamaların kadına yönelik şiddeti ortadan kaldıracak şekilde revize edilmesi gerekmektedir. Cezaevlerinde yaşanan kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için bir meclis araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Flan
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Gülhan
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Acar - Önlü
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye Tosun
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Öcalan
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal Aydemir
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	Ö. Faruk Gergerlioğlu
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	Ayşe Sürücü
12	MURAT SARISAÇ	VAN	M. Sarisaç
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	Şevîn Coşkun
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar Başaran
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	K. Bülbül
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Çepni
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	E. Günay
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	N. Maçin
19	DERSİM DAE	DİYARBAKIR	D. Dae
20	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	S. Güzel